

Židia a Gréci alebo Židia a pohania?

(František Trstenský, spracované podľa <http://letterepaoline.wordpress.com>)

V Pavlových listoch nachádzame dva výrazy, ktoré sú často postavené v protiklade: *Iudaioi* a *Hellenes* – Židia a Gréci. Niektorí autori sa domnievajú, že uvedené termíny sa nevzťahovali na vyjadrenie protikladu medzi Židmi a ne-Židmi (teda pohanmi), ale medzi Židmi, ktorí žili podľa židovských predpisov a žili na území vtedajšieho Judska a Židmi takpovediac už „pohelenizovanými“, ktorí žili gréckym spôsobom života v gréckych mestách. Výraz „Grék“ v izraelskom kontexte by označoval Izraelitu síce patriaceho do rovnakej etnicko-náboženskej skupiny, ale žijúceho mimo Judska podľa gréckych hodnôt, kultúry a jazyka. Podľa tejto teórie potom protikladné termíny na vyjadrenie rozdielu medzi Židmi a ne-Židmi by mali tvoriť výrazy *Helenes* (Gréci) a *etne* (pohania).

Hoci táto teória vyznieva skutočne zaujímavo, má svoje mnohé slabé miesta, ktoré ukazujú, že ju nemožno prijať. V 1 Kor 1,23 sa píše: *My však ohlasujeme ukrižované Krista, pre Židov (Iudaioi) pohoršenie, pre pohanov (etnesis) bláznovstvo.*“ V tomto výroku Pavol kladie do protikladu dve hlavné kategórie: **Židia** verzus **pohania**, ale protikladom termínu *Iudaioi* (Židia) nie je termín *Hellenes* (Gréci), ale výraz *etne* (pohania)!

Prijať vyššie uvedenú teóriu by však malo oveľa väčšie dôsledky než len akési slovičkárerie. Znamenalo by to, že Pavol vlastne ani nemal v úmysle prijať pohanov do kresťanského spoločenstva, čo je v ostrom protiklade nielen s tým, čo opisujú Skutky apoštolov, ale ako samotný Apoštol národov chápal svoje povolanie.

Skutky apoštolov 9,15 zdôrazňujú Pavlovu misiu k pohanom: *„Ale Pán mu povedal: "Len choď, lebo jeho som si vyvolil za nádobu, aby zaniesol moje meno pohanom (etnon) aj kráľom i synom Izraela.“*

Rovnako aj v Liste Galat'anom 1,15 Pavol opisuje svoje povolanie slovami: *„Ale keď sa Bohu, ktorý si ma už v lone matky vybral a svojou milosťou povolal, zapáčilo zjaviť vo mne svojho Syna, aby som ho zvestoval medzi pohanmi (etnesis)...“*

Prijatie pohanov do Cirkvi vystihuje aj List Efezanom 2,11-13: *„Preto pamätajte, že kedysi ste boli pohanmi (etne) podľa tela a neobrezancami vás volali tí, čo sa nazývajú obrezanými rukou na tele, (...)Ale v Kristovi Ježišovi ste sa teraz vy, čo ste boli kedysi d'aleko, stali skrze Kristovu krv blízkymi.“*

Ešte výrečnejší príklad nachádzame v 1 Kor 5,1, kde čítame Pavlovu výčitku kresťanom v Korinte: *„Ba počuť aj o smilstve medzi vami, a o takom smilstve, o akom ani medzi pohanmi (etne) nepočuť, aby mal niekto manželku svojho otca.“* V tomto texte Korint'ania sú porovnaní s *etne* – pohanmi. Nech by už zloženie korintského spoločenstva bolo akékoľvek – Židia (*Iudaioi*) alebo Gréci (*Helenes*), ich život je postavený do protikladu nie medzi sebou navzájom, ale s termínom *etne* – pohaniam.

Znamená to, že dva výrazy *Helenes* (Gréci) a *etne* (pohania) je potrebné chápať v Pavlových listoch ako synonymá.